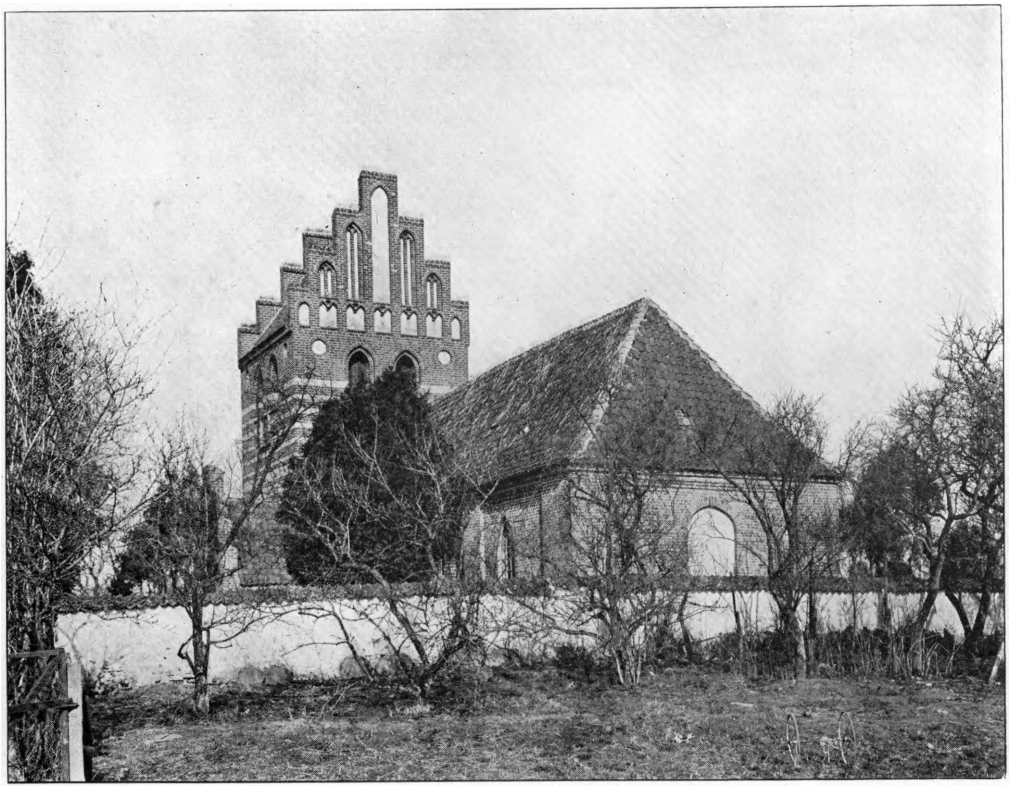

V. H. 1932

Fig. 1. Lellinge, Ydre, set fra Sydøst.

LELLINGE KIRKE

BJEVERSKOV HERRED

Af Tryggevælde Lensregnskaber 1595—96 fremgaar det, at Lellinge som Kronens Kirke ydede Gæsteri til Lensmanden. Fra Kronen er Kirken overgaaet til Lellingegaard, hvis Ejer Hans Olufsen 9. Juli 1664 fik Kirkens Tiende mod at vedligeholde den[2]. Gaardens følgende Ejer, Caspar Schiøller, har i høj Grad sat sit Præg paa Kirken. Ved Lellingegaards Salg 1720 kom Kirken under Vallø, hvorfra den overgik til Selveje 1. Maj 1914. Kaldet var forenet med Ølsemagle (Ramsø Hrd., Københavns Amt) indtil 1555 og 1581—1663, med Køge 1555—1581 og 1663—1734, derefter Anneks til Lellinge Frøkenkloster 1734—1738, og fra 1738 *Anneks* til Højelse, Ramsø Hrd.

Kirkebyen ligger ved Sognets Nordgrænse: Lellinge Aa, medens Lellingegaard, der hører til Højelse Sogn, Ramsø Hrd., er nord for denne. Kirkegaardsmurene er mod Syd og delvis mod Øst af Munkesten, stærkt overkalkede. Den mindste Afstand mellem Østgavl og Mur er kun 135 cm. Lige ved Kirkens Sydøst-Hjørne staar to Piller af en østre Dørindgang. Fra Landevejen fører en Allé, overvejende af Lind, til Kirkegaardens nuværende Hovedindgang, som er lagt i Vaabenhusets Akse.

Bygningen er et sengotisk Langhus med tilbygget Taarn og Vaabenhus fra samme Periode og med Korforlængelse fra 1690'erne.

Den oprindelige, gotiske Bygning, der omfatter det nuværende Kors Vestparti samt Skibet, er opført o. 1450 af Munkesten (Stenmaal: 26—27 × 12—12,5 × 8—8,5 cm; fem Skifter: 50 cm) i Munkeskifte. Koret, hvis oprindelige Østgavl er nedrevet med Undtagelse af smaa Stumper over Hvælvene, har en ejendommelig Plan, smalt mod Øst og i Vest udvidende sig til Skibets Bredde. Dets Østhjørner har været markerede af Lisener; en lavtsiddende Blænding, som snarest var Rest af en senere gennembrudt Dør, er nu helt ukendelig. Mod Vest har Skraamurene en gennemgaaende bred Lodfuge, uden Forbandt med Skibet. Skibets Hjørner har ligeledes Lisener, af hvilke de østre flugter med Korets Langmure. Paa Sydsiden er der ikke bevaret synlige, oprindelige De-

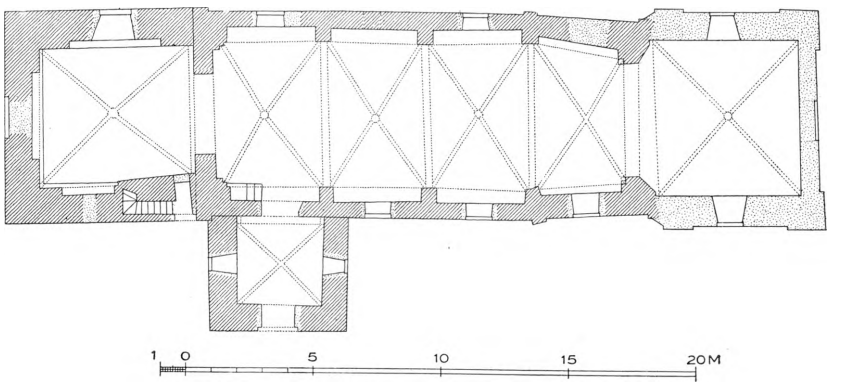

Fig. 2. Lellinge. Plan. 1:300. Maalt af A. J. Mark-Nielsen 1928 (C. G. Schultz 1931).

tailler. Paa Nordsiden, hvis Murhøjde er 4,40 m, er Kvindedøren, som endnu sporedes 1875, forsvundet ved moderne Skalmuring; et centralt placeret, spidsbuet Nordvindue, med Prydskifte af Bindere, er helt tilmuret. Vestmuren har bag Taarnet bevaret Dele af den oprindelige Taggavl, med Rester af et Par store Trappekamme, hvoraf Gavlen ialt synes at have haft fem, og med tre spidsbuede, tvillingdelte Højblændinger, hvis Stave er murede af højkantstillede Bindere, og hvis Bundflader er grovt pudsede, hvidtede og dekorerede med *Kalkmalerier* (Fig. 3). Spejlfeltet fyldes af et om en Midtcirkel indskrevet Firpas; paa Blændingssiderne ses et Baand, alt med grøn Farve paa ridsede Konturer. Skjult bag Vaabenhuset er der bevaret et Stykke af den gotiske Gesims med Halvrundstav over et Savskifte; begge disse Led har været pudsede og kalkede, medens Murfladerne ellers efter sengotisk Skik har staaet blanke. Tagværket er delvis oprindeligt og rejst før Vestgavlen, i hvis Inderside der ses Aftryk af krydsende Skraabaand; fem tilsvarende Spærfag af Krydsbaandstype er nummererede med Huljernstegn. I det indre danner Kor og

Skib en Helhed, og skønt Hvælvene ikke er indbyggede i Væggene, men hviler paa Piller, er de sikkert oprindelige; de usædvanlig dybe Skjoldbuer er vel spidse, men Gjordbuerne fladrunde; i Skibets Østfag mødes Kvartstensribberne i en Toprude, i de to andre Fag i en Topskive, medens Korhvælvets Ribbeskæring er uden Markering (uregelmæssigt murede, brede Overribber). Overvæggene staar blanke; Korets Overvægge springer en Sten frem foran Skibets.

Sentmiddelalderlige *Tilbygninger. Taarnet,* mellem hvis Murskifter der er Kridtkvaderbælter, er af lidt større (bredere) og delvis mørkbrændte Munkesten. Taarnrummet har et samtidigt, stærkt buklet Hvælv med Halvstensribber og svag Midtrude (brede Overribber med enkelte Trinsten); Taarnbuen er spids, i de andre Vægge er der spidse Blændinger over Murbænke; et spidsbuet Vestvindue og et Sydvindue er tilmurede, medens det ovale Nordvindue først er gennembrudt ved Rummets Omdannelse til Gravkapel i 1690'erne. Sydvæggens smallere Blænding giver Plads til den oprindelige Trappedør, der nu er tilmuret og erstattet af en ydre. Trappen, der mod Sædvane er indlagt i Murtykkelsen, har lige Løb med Loft af fladbuede Binderstik. Mellemstokværket har fladbuet Vestglug og i alle Indervægge retkantede Spareblændinger. Hvor Kridtbælterne begynder, ses en Række Bombjælkehuller, og lignende findes nederst i Klokkestokværket. De spidse Glamhuller er parvis grupperede og ledsages af Cirkelblændinger ved Taarnhjørnerne. De kamtakkede Blændingsgavle er ret forskellige; den etagedelte Østgavl minder om Skibets ældre Vestgavl, men Midtblændingen er udelt, og under de øvre Blændinger er indskudt en nedre Række med Tvilling-Spærstik, de yderste Felter spidsbuede; Vestgavlen har syv almindelige, spidsbuede Højblændinger, der med Undtagelse af de to yderste er dobbeltfalsede. Alle Blændingsbunde er nu pudsede. Det oprindelige Tagværk, af Tagstoltype, har øksehugne Stregnumre og paa Kongerne Tegn. *Vaabenhuset,* af ret korte Munkesten, har Gavl med

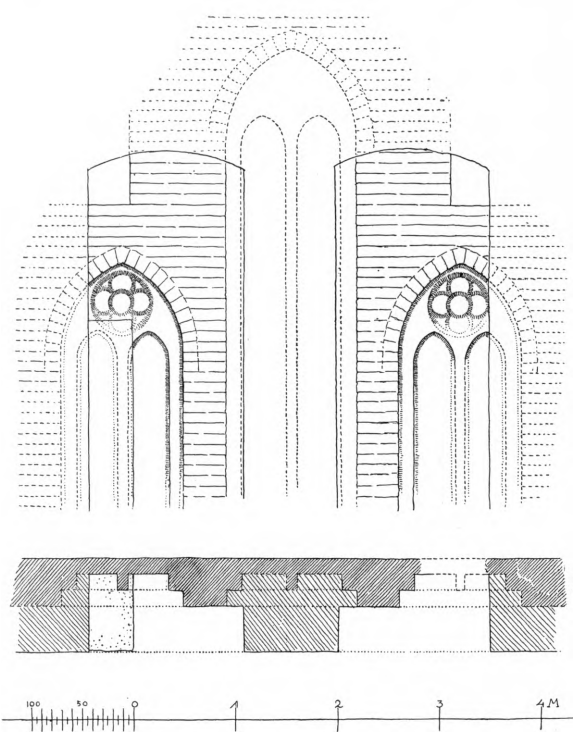

Fig. 3. Lellinge. Oprindelig Vestgavl med Rest af Kalkmalerier. Opmaalt af Charles Christensen 1932.

syv svære Kamtakker og fem Spærstiks-Højblændinger, af hvilke den mellemste og de to yderste har lavereliggende Fodlinier end de to andre. Det indre dækkes af et samtidigt, lavt Hvælv.

Kortilbygningen, som opførtes 1692—94 (se nedennævnte Indskrift), er af flammede Sten (23—24 × 11—11,5 × 5,5—6 cm), med Lisener paa alle Hjørner og med Profilgesims. Et fladrundbuet Østvindue er nu lukket. Østgavlen har Tagvalm. Det indre dækkes af et samtidigt Krydshvælv, hvis Ribber hviler paa Hjørnekonsoller i Form af Løvemasker og mødes i en cylindrisk Slutsten, der paa Underfladen har en otteoddet Stjerne og paa Siderne Englehoveder, med Vinger ned langs Ribberne.

Samtidig med Østforlængelsen synes hele Langhuset at have faaet sin nuværende Gesims og Taget sine sortglaserede Vingetegl, der omtales 1755. Alene Vaabenhuset har røde Tagsten. Kirkens Ydermure staar siden 1880'erne rensede og noget forvanskede ved Skalmuring, og alle aabne Vinduer og Døre er ændrede til Linealgotik. Det indre er moderne glatpudset. Gulvene er delvis lagt med kvadratiske Stenfliser, i Koret sorte og hvide Marmorfliser, i Taarnrummet og et Stykke af Skibets søndre Del gullandske.

KALKMALERIER

Dekorationen udvendig paa Skibets oprindelige Vestgavl (Fig. 3) er omtalt i Bygningsbeskrivelsen.

INVENTAR

Om Korets Opbyggelse og Kirkens Istandsættelse[3] oplyser en *Fyrretavle* i marmoreret Profilramme, sortmalet, med gylden Frakturskrift: »Æreminde over Korets Indvielse 26. Sept. 1694 ved Provst Mag. Johan Adolph Bornemann efter at Stedets Patron Caspar Schøller til Lellinge, Spanager og Taagerød Gaarde ... det tilforn af Grunden op havde ladet bygge og Kirken ellers paa kosteligste Maader reparere, pryde og staffere.... Texten var Dom. Bogs 6, 24 og 1. Sam. 2, 30. Imprimatur Joh. Bircherod«. Derefter lang rimet Fremstilling af Peder Lellinge[4]:

O se hvor kønt her er, se hvilke smukke Stene,
O se det rare Træ, man kan jo billig mene,
At hver en Post man ser af dette Kunsteværk
Er dejlig, artig, net, ja trofast, meget stærk.
Bekostning er ej spart, se Stole nu med Dørre,
(Tilforen ingen var), og Vinduerne større
Og bedre end som før, Pallatz er her og nu,
Man tør ej frygte for dets Piller gaar itu.
Nyt Ur- og Orgelværk Patronen har spenderet...
To Klokker ringer nu, hans Bundhed saadant gør,
Med en (ja vel en slet) man ringte sammen før.
Og de der rejser frem, paa den forgyldte Skive
Kan se hvad Klokken er ...

P. N. 1914

Fig. 4. Lellinge. Indre, set mod Øst.

I Kirken hænger og en vakker Lysekrone . . .
Af Raa-rod op er bygt det udstafferet Kor
Med Messing, Marmorsten og Bildtværk som der staar.
.....de kostelige Klæder,
Patronen skænket har Guds Altare til Hæder
Af Fløjel, Sølv og Guld, thi der paa ser du jo
Hvor Jesus korsfæst er, som hver Guds Barn skal tro.
Om Daaben, Alteret prisværdig nok har skrevet
Bisp Kingo udi Fyn (deri han bedst er drevet)
Om Skriftestolen og sit Tankerim har set...

Alterbord af Egebrædder fra 1690'erne; i Bagsiden glatte Fløjdøre; en ciseleret Smedejernslaas er forsvundet efter 1916.

Nyt *Alterfløjl,* hvorpaa er syet to smaa, drevne Sølvvaaben, vistnok fra første Færd beregnede til saadant Brug, men stammende fra en af Nabokirkerne, da de henviser til Valløs Ejer Otto Skeel (død 1695) og Fru Kirsten Bille, som iøvrigt ikke vides at have haft nogensomhelst Forbindelse med Lellinge Kirke. †*Alterfløjl,* nævnt 1755, var rødt med Guldgalloner, Caspar Schøllers og Johanne Tunes Navnetræk og Vaaben samt 1694.

Altertavle 1694, i Barokstil (Fig. 5). Den arkitektoniske Grundstamme, der mod Sædvane mangler Postament, dannes af en korinthisk Søjlestilling om et Storfelt, hvis rundprofilerede Ramme er dekoreret med Akantusbladrækker.

Hertil slutter sig rigt skaarne Sidevinger i gennembrudt Relief, formede som store, svære, tidselagtige Akantusranker, hvori er indstukket Kristi Lidelsesredskaber, og et tilsvarende Topornament med en Statuette af den opstandne Frelser paa Gravkistens Laag, omgivet af Straaler. Træet, dels Eg, dels blødt Træ, er nu og har sikkert fra første Færd været umalet; i Storstykkets Fodfelt findes dog en oprindelig Indskrift med gylden Fraktur paa sort Bund:

Her bredis Naadens Disk, her Jesus og anretter
Sin Naders Maaltid, hvor hand Siele-hunger metter!
Giør Bood, Afløsning fra din Synd med Suk begier,
Knæl paa Guds Alter-food, i Troen stadig vær,
Annam de dyre Ting hans Kiød og Blood tillige,
Og tænk du est til bords hos Gud i Naadens Rige
Hvor du med Brød og Vin livagtig Jesum faar,
O kom hans Død ihu, som lægte dine Saar.

Th. Kingo.

I Billedfeltet er indsat et Nadvermaleri, sign. A. Hunæus 1860.

Altersølv. Kalk af kbh. Prøvesølv 1716, 23 cm høj, med vandret delt Knop og rund Fod, hvorpaa graveret: »Lellinge Kirke tilhørendis d. 15. Junij 1716«. Mestermærke for J. P. Komløv 1713 (Olrik 293), og indprikket: 40½ lod. Kummen er fornyet 1876. *Disk* med Indvielseskors; paa Undersiden graveret: HOS. JHD. *Oblatæske* af Sølv, cirkelrund, uden Stempler. Paa Laaget er graveret en Bladkrans, hvori: MHS 1672.

Alterstager, i enkle, barokke Profiler, 50,5 cm høje. Paa det ret slanke, balusterformede Skaft graveret C. Schøllers og Johanne Tunes Vaaben og Forbogstaver, samt Aarstallet 1694. *Lyseslukker* med Hætte af kbh. Prøvesølv 1694. Mestermærke for J. H. Meel 1693 (Olrik 252). To mindre † *Malmstager* nævnes 1755.

†Messehagel af rødt Fløjl med guld- og sølvudsyet Krucifiks, nævnes 1755.

†Knæfaldsskranke af Jern, med Messingknapper, nævnes 1755.

Mellem Kor og Skib staar en *Skranke* af Eg med Fløjdøre. Mellem Panel og Gesims er indsat 16 store messingstøbte Balustre, hvorpaa graveret vekselvis Schøllers og Tunes Navne og Vaaben samt 1692. Dørene har gamle Beslag og ciseleret Laas af Jern. De Stolper, hvorpaa Dørene hænger, er paa Forsiderne dekorerede med Snitværk, en Akantuskonsol, nedhængende Blade med Blomster og nederst Kvaster, noget stivere og enklere end de tilsvarende Led paa Orgelet. Iøvrigt er det umalede Egetræ glat profileret. De altfor store Gesimsstatuer er moderne Kopier af Thorvaldsen'ske Apostle.

En ganske tilsvarende, men kortere *Skranke* med tolv Messingbalustre staar under Taarnbuen.

Font, vistnok fra Kirkens Hovedistandsættelse. Kummen, af rød- og hvidflammet Marmor, 91 cm i Tvm., er flad, indad rund, udad ottekantet med

stærk Udladning over en bukkeldelt Rundstav. Foden, af marmormalet Kridtsten, er uregelmæssigt cylinderformet med Vulst foroven.

Fad af Messing, glat. *Kande* af Tin, fra o. 1835, i slank Empireform, med dobbeltsnoet Slangehank og indridset Kirkenavn.

Prædikestol, 1692, i Barokstil (Fig. 6), er i sin Opbygning ganske enkel; til de fire Storfelter, i spinkle, glatte Karnis-Lister, slutter sig en glat, profileret Gesims og en svag Fodliste.

I Feltfladerne er fæstet Snitværksstykker af blødt Træ: Schøllers Vaaben, Kartouche med Spejlmonogram: CS og JT, Tunes Vaaben samt Kartouche, hvori: Anno 1692. Paa Hjørnerne mellem Storfelterne er lagt Volutter af Akantusblade, og lignende, men spinklere Blade pryder den sekssidede Underbaldakin, som støttes af en samtidig, ottekantet Balusterstolpe, samt fire af Hjørnerne paa Himmelen. Træet, der 1755 stod med sin egen Farve, er ogsaa nu uden Staffering.

C. A. J. 1917

Fig. 5. Lellinge. Altertavle fra 1694.

Stoleværket er samtidig med Prædikestolen. Det slutter sig til et noget højere Vægpanel med Profilgesims og glatte Fyldinger i rundprofilerede Rammer, som findes baade i Kor og Skib. Gavlene har udskaarne Topstykker, hvis Ornamentik er formet som en nedadvendt Akantusblomst, der kløfter sig i Ranker. De glatte Fyldingsdøre svinger paa Jernhængsler, som baade paa Dør og Stadegavl har rig Bukkehornsform; Egetræet er umalet.

Præste- og *Degnestolen* i Koret svarer ganske til Skibets Staderække.

1755 nævnes, at der ved Kirkens nordre Væg var en †lukket Stol med 9 Vinduer, indvendig betrukket med Guldlæder.

Tofløjet *Dør,* mellem Skib og Vaabenhus, har lignende Jernbeslag som Stadedørene, samt Laas og Nøgleskilt, alt fra 1690'erne.

Orgelpulpitur, i Skibets Vestende, hvilende paa to samtidige Smedejernsstænger. Midt i Brystværnspanelet, der svarer til Vægpanelet, staar en lille Orgelfaçade med Prydpiber af Træ og udskaaret Akantusværk (Fig. 7). Mellem de blomsterfyldte Hængeguirlander forneden ses Forkroppen af et bredflabet Dyr. I et lille Ornamentfelt under de midterste smaa Orgelpiber er skaaret »Anno 1694« i Laurbærkrans, og over den rigt profilerede Hovedgesims ses i Bladværket samme Spejlmonogram som paa Prædikestolen. Træet, der 1755 stod med sin egen Farve, er umalet.

P. N. 1914

Fig. 6. Lellinge. Prædikestol fra 1692.

Paa Pulpituret staar en *Taburet* med fire rokoko-svungne Ben, fra Tiden o. 1750.

†To *Pengelavler* af Træ, begge med Bjælde og ovale Sølvplader, hvorpaa graveret C. Schøllers og Johanne Tunes Vaaben og Forbogstaver, samt Aarstallet 1694. Den Tune'ske *Plade findes nu i Nationalmuseet.

Lysekrone, messingstøbt, otte-armet, i rig Barokstil (Fig. 8). Topfiguren forestiller Jupiter, ridende paa en Ørn, med Tordenkilen i højre og en senere tilsat Korsfane i venstre Haand. Baade mellem og over Armene sidder Pyntearme, de øverste hver med to riflede Skaale. Lysearmene har Delfinhoved-Midtled. Paa den store Kugle er graveret: »Caspar Schøllier, Johanne Tune«, samt deres Vaaben og to Linjer Fraktur: »Dit Ord, o Gud, det er vor beste Lyse-Krone, o sluk det ey, før vi dig see paa Lysens Trone.«

Marmorstatue, »Den gode Hyrde«, sign. Jørgen Larsen, Roma 1886, opstillet ved Skibets Nordvæg.

Tre *Klokker.* 1) Fra o. 1300, slank, skriftløs, nu stærkt forslaaet og uden Krone. Tvm. 55 cm (Uldall. S. 12).

2) Versalskrift: »Borchardt Gelgheter me fecit Anno Domini 1589«. Tvm. 44 cm.

3) Paa Klokkelegemet: »Til Guds Ære og Lellinge Kirkis Brug haver Kongl. Maiestæts Estats- og Cancelliraad samt Cammersecreterer velædle og velbyrdige Caspar Schøller til Lellinge, Spanager og Togerød og hans Hustru vee(!) ædle og velbyrdige Frue Johanna Tune ladet mig af ny støbe Aar 1690«. I Ind-

skriften Schøllers Vaaben. Over Mundranden (Tvm. 87 cm): NIS KB (Stjerne). Paa Klokkelegemets anden Side:

Her hænger ieg som skal til Kirken eder kalde
I christne Siæle staar dog op og lader falde
Alverd[e]ns Sysel gaar og hører Herrens Røst
saa ringer ieg for Liig til eders Siæle Trøst.

Klokkestol af Eg, oprindelig til to Klokker og senere udvidet til tre.

†Taarnur fra 1694 nævnes 1755 som gammelt og ubrugeligt. Det nuværende Værk er af Bertram Larsen, Køge, 1884.

C. A. J. 1917

Fig. 7. Lellinge. Orgel fra 1694.

GRAVMINDER

I det *Schøllerske Gravkapel*[5] i Taarnrummet stod 11 større Kister og 2 Barnekister, der 1920 blev nedgravet paa Kirkegaarden. Indskriftplader og andre Beslag er opsatte paa Træplader.

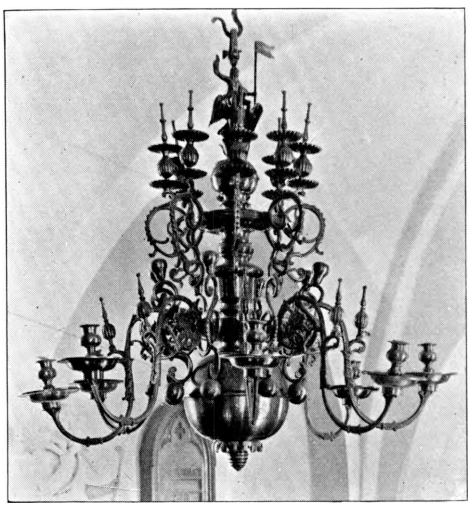
1) Firkantet Messingplade med afskaarne Hjørner, i blystøbt Bladramme; Kursivskrift over Christian Schøller, født i Kiøbenhavn 9. Jan. 1677, Søn af Caspar Schøller og Johanne Tune, død smst. 29. April 1693. Otteliniet Vers, underskrevet Th. Kingo. Kisten havde uprofilerede Sider og Laag med indadbuet Skraakant, Læderbetræk, Lister og Bladborter af forsølvet Messing.

2) Firkantet Messingplade med afskaarne Hjørner; Kursivskrift over Christen Schøller, Søn af ovennævnte Forældre, født i Kiøbenhavn S. Mikkelsdag 29. Sept. 1678, død smst. 17. Maj 1698. Otteliniet Vers, underskrevet Th. Kingo. Kisten lignede Nr. 1.

3) Firsidet Messingplade med afskaarne Hjørner, over Anna Schøller, født

8. Juni 1674, Datter af ovennævnte Forældre, »Hans Kongelige Majestets højtbetroede Justits Raads Pouel Eggers allerkiæriste Ægtefælle udi 7 Aar, 1 Maaned, 2 Uger, 4 Dage«, lyksalig Moder til fire Børn, nemlig 1 Daatter og 3 Sønner, af hvilke de to yngste er døde; død den 6. April 1698 om Aftenen Kl. 11. Derunder paa en oval Plade omgivet af to Palmegrene et Vers underskrevet Th. Kingo. Kisten havde profilsvungne Sider og Laag med indadbuet Kant, Læderbetræk og Messingbeslag, deribl. Forældrenes Vaaben.

4) Rund Skriftplade over Caspar Henrich, Søn af Povel Eggers og Fru Anne Schøller, født i Kiøbenhavn 22. Januar, død 20. Dec. 1696. Otteliniet Vers, underskrevet Th. Kingo. Kisten formet som Nr. 1, men rigere, delvis fløjelsbetrukket og med Vaaben paa Langsiderne (Fig. 9).

M. M. 1915

Fig. 8. Lellinge. Lysekrone fra 1690'erne.

5) En Broder til foregaaende, af samme Navn, født i Kiøbenhavn 23. Juni, død 7. Dec. 1697; Vers underskrevet C. S. Kisten som foreg. (Fig. 9).

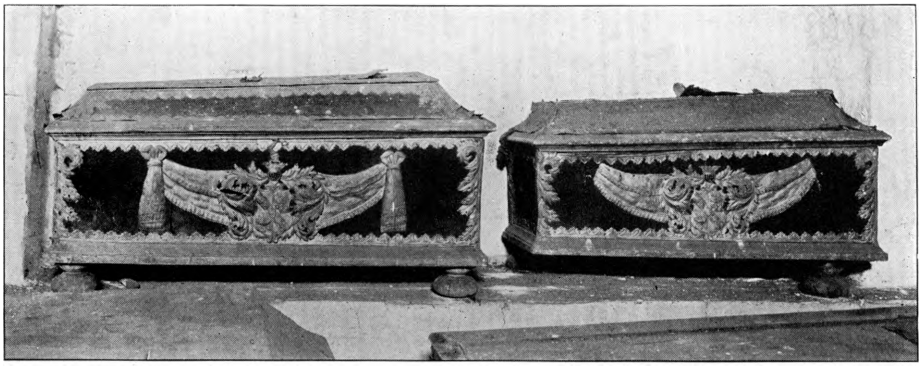
6) Skriftplade af forsølvet Messing, firkantet med afskaarne Hjørner, over Jomfru Barbara Helena Schøller, Datter af Caspar Schøller og Johanne Thune, født i Kiøbenhavn 1685, Natten mellem 19. og 20. Dec. »Klokken var slagen tolv«, død sammesteds 28. Marts 1706 »om Eftermiddagen Klokken imod fire«. Indskriften ender med et Vers. Paa Bagsiden er graveret en lignende, kasseret Indskrift med et andet Vers. Kisten var kraftigt karnisprofileret med hulkantet Laag; Rest af Læderbetræk.

7) Oval, oprindelig hvælvet Tinplade (paa Bagsiden stemplet: Oval med staaende Engel og i nedre Afsnit 1726), over Johanne Thune, født i Kiøbenhavn 1. Aug. 1652, i Ægteskab med Caspar Schøller, »Ridder af Dannebrogue og Kongl. Maytts høybetroede Geheime- Etats- Justits Raad og Justitiarius udi Høyeste Rætt«, velsignet med ni Børn, »som alle er gaaen for hende« undtagen Caspar Martinus Schøller; død efter 15 Aars »kurrende og sukkende Tilstand udi den eenlige Stand« 6. Febr. 1736. Indskriften ender med Esaias LIV, 5, 7, 8. Kisten var karnisprofileret baade paa Sider og Laag. Fløjeisbetræk.

8) Oval, hvælvet Skriftplade af forsølvet Messing, over Charlotte Amalie Bøefeke, født 23. Marts 1693, Datter af Hans Bøefeke, fordum Kgl. Maj. Etatsraad, og Anna Maria von Ehrenschildt; Ægtemage til Konferensraad, Amtmand over Vordingborg Amt Caspar Martin Schøller i 33 Aar, Moder til

14 »elskelige og yndelige Børn lige mange af hvert Kiøn. Hvoraf de elleve omfavner deres Moder i Himmelen. De tre efterlevende er Sønnen velædle Hr. Casper Schøller, Løjtnant ved det fynske gevorbne Regiment, og to Frøken-døtre Friderica Lovisa og Johanne«; død 12. Sept. 1741 »efter fire Aars ud-standene haard Svaghed«. Vers af L. Thura. Kisten, af Fyr, var karnisprofileret.

9) Oval Skriftplade af Bly, der har været omgivet af Straaler, over Caspar Martin Schøller, kgl. Maj. Conferentz og Etats-Raad, Amtmand over Vording-borg Amt, født 16. Aug. 1681, død 6. Maj 1756, i Ægteskab med Charlotte Amalie Bøefeke benaadet med 7 Sønner og 7 Døtre, hvoraf tolv døde. Een Søn, Hr. Caspar Schøller og en Datter Fr. Johanne Becker »begræde saa god en Faders Tab« »Trende store Konger tjente han i 48 Aar«. Kisten var karnisprofileret.

M. M. 1915

Fig. 9. Lellinge. To Barnekister fra 1696 og 1697.

Ældre Beskrivelser, 1755 og 1758, nævner Indskrifter over

†10) Jomfru Johanne Elisabeth Eggers, født 1. Febr. 1692, Datter af Poul Eggers til Basnæs og Anna Schiøller, død 11. Juli 1706.

†11) Engel Gottfrid von Bülow, Søn af Barthold Hartvig von Bülow til Elmenhorst og Anna Agnete Lucia Lovisa von Geismarck, født 10. Nov. 1676 paa Elmenhorst, Kammerjunker hos Charlotte Amalie, 5. Marts 1708 gift med Justitsraad Schøllers Enkefrue Christina S., Fader til en »ynskelig og yndelig Datter«, død i København efter 4 Mdr. Svaghed 1. Dec. 1712.

†12) Kapellets Grundlægger, Caspar Schøller til Lellinge m. m., født 6. Juli 1644, død 1719,

†13) En Jomfru, hvis Forbogstaver var SMS; Vers af L. Thura.

1755 og 1758 stod der i Koret op til Væggen ved den nordre Side en *Grav-sten* over Peder Loumand, født 3. Febr. 1661, Søn af Søren Jensen L. til Helle-strup og Maren Pedersdatter; tjente Kongen og andre Herskaber i 15 Aar; elskede sin efterladte Hustru Anne Jacobsdatter Borch i 19 Aar, død paa Lellingegaard 1722, Brudstykker af Stenen findes nu i Herfølge.

Marmortavle over en Soldat, falden 1864.

LELLINGEGAARDS KIRKE

Efter at Christian 6. havde skænket Vallø til Sofie Magdalene, iværksatte Dronningen en Omdannelse af Lellingegaard til Frøkenkloster. Der opførtes 1733—34 et Trappehus og en Kirke, der var 25 Al. lang og 16. Al. bred, og hvis 1¼ Al. tykke Mure havde en Højde af 7½ Al. Kirkebygningen blev imidlertid atter nedrevet 1735 med Undtagelse af den hvælvede Kælder, der blev staaende indtil Lellingegaards Ombygning 1861. Det saaledes opgivne Byggeforetagende har været ganske anseligt, smykket med en Sandstensportal og Dronningens Marmorbuste. Materialerne, ogsaa Skulpturerne, benyttedes i »Det hvide Stift« paa Vallø, der derfor bærer Aarstallet 1733, skønt Thurahs Bygning først er opført 1736.

KILDER OG HENVISNINGER

Regnskaber 1662—64 (RA). — Præsteindberetninger 1755 (NM), 1758 (LA). — Museum sindberetninger af Sophus Müller og Erik Schiødte 1875, Mogens Clemmensen og Poul Nørlund 1914, C. A. Jensen 1916. Revideret 1932 af C. A. J. og V. H.
A. Petersen: Vallø. 1877. S. 336 f.

[1] Tryggevælde Lensregnskab (RA). [2] Kronens Skøder II, 183—84. Lellingegaard var i Middelalderen et Len (exactio) under Roskildebispen. SRD. VII, 113. [3] Andreas Hildebrandsen: Gudelige Betragtninger. Kbhvn. 1694. [4] Peder Lellinge var Degn i Gjørslev 1688—o. 1720. A. Petersen: Vallø. S. 365. [5] Personalhist. Tidsskrift 2. R. V, 231.

Lellingegaards Kirke: Vallø Stiftsarkiv. Bilag til Jordebogsregnsk. 1735—36. —
S. Lemche i Architekten VI (1904) S. 370 f.

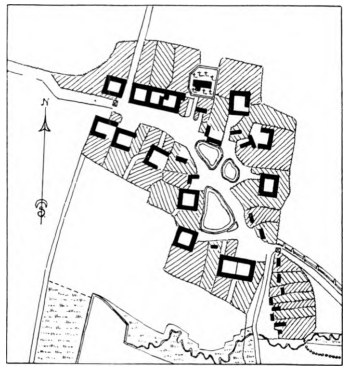

Fig. 10. Lellinge 1798.